

**UCHWAŁA NR XXVII/171/2021
RADY GMINY LIPUSZ**

z dnia 24 lutego 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Lipusz na lata 2021–2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.) oraz art. 6 ust. 1 i art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.). Rada Gminy Lipusz uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Lipusz na lata 2021–2025, stanowiący **załącznik Nr 1** do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lipusz.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

Bogumiła Mokwińska

Załącznik Nr 1 do Uchwały
Nr XXVII/171/2021
Rady Gminy Lipusz
z dnia 24.02.2021 roku

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Lipusz na lata 2021 – 2025**

Spis treści:	str.
I. Wprowadzenie	3
II. Teoretyczne podstawy zjawiska przemocy w rodzinie	3
III. Podstawa prawna	5
IV. Analiza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Lipusz	6
V. System wsparcia rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej w Gminie Lipusz	12
VI. Adresaci Programu	19
VII. Cele, działania i wskaźniki Programu	19
VIII. Przewidywane efekty	22
IX. Źródła finansowania Programu	23
X. Realizatorzy Programu	23
XI. Ewaluacja i monitorowanie Programu	24
XII. Podsumowanie	24

I. Wprowadzenie

Zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed wszelkimi zagrożeniami, zwłaszcza przed przemocą. Rodziny dotknięte przemocą pozostają w bardzo trudnej sytuacji, co jest podstawą do udzielenia im szczególnego wsparcia. Przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy tworzenie Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w tym opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie. W 2017 roku opracowano Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który realizowany był w latach 2017-2020.

Nowy Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie planowany jest w perspektywie kilkuletniej i jest kontynuacją wcześniejszego programu. Działania Programu obejmują lata 2021 – 2025 i w miarę potrzeb oraz zmian sytuacji społecznej mogą ulec przeobrażeniom. Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar przemocy oraz skuteczna praca ze sprawcami przemocy. Zgodnie z założeniem Programu wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz wsparcia rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy powinny być z sobą skoordynowane, aby przynosiły pozytywne efekty.

II. Teoretyczne podstawy zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie została zdefiniowana w art. 2 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z tą definicją przez przemoc w rodzinie należy rozumieć wszelkie jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

1. Jest intencjonalna – przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary.

2. Siły są nierówne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca jest silniejszy.
3. Narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły i narusza podstawowe prawa ofiary (np. do wolności, do nietykalności osobistej, do godności, szacunku itp.).
4. Powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Rodzaje przemocy:

1. Przemoc fizyczna – popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni lub innych niebezpiecznych narzędzi, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, wyrzucanie z samochodu, gaszenie papierosa na osobie, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
2. Przemoc psychiczna – wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie bezprawnych gróźb np. zabiję cię, szantażowanie zabójstwem, przekonywanie o swojej bezkarności itp.
3. Przemoc seksualna – definiowana jest jako wymuszanie kontaktów o charakterze seksualnym wbrew woli danej osoby, a także kontynuowanie aktywności seksualnej bez jej zgody, gdy nie jest w pełni świadoma lub gdy obawia się odmówić.
4. Przemoc ekonomiczna – odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb członków rodziny itp.
5. Zanedbywanie – niezaspokajanie podstawowych potrzeb egzystencjalnych oraz świadome nieudzielanie pomocy w sytuacjach trudnych, w potrzebie. Przejawia się w niedostarczaniu odpowiedniej ilości pożywienia, braku dbałości o higienę, niezapewnieniu odpowiedniego ubioru, w braku dbałości o zdrowie, itp.

Przemoc domowa najczęściej jest procesem długotrwałym, sięgającym nawet kilkunastoletniej historii. Ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy zwykle składa się z trzech następujących po sobie faz, zróżnicowanych pod względem intensywności i czasu trwania. Wyróżnia się następujące fazy przemocy domowej:

- a) faza narastającego napięcia – jest to początek cyklu charakteryzujący się wzrostem napięcia i natężenia sytuacji konfliktowej,
- b) faza ostrej przemocy – charakteryzuje się wybuchem gniewu i wyładowaniem agresji, agresja w tej fazie może zagrażać zdrowiu i życiu ofiary, moment zakończenia aktu przemocy zależy wyłącznie od sprawcy i nie ma żadnego związku z zachowaniem ofiary,
- c) faza „miodowego miesiąca” – to okres skruchy i okazywania żalu ze strony sprawcy, w tej fazie sprawca często obiecuje, że już nigdy więcej nie skrzywdzi ofiary lub udaje, że przemoc nigdy nie miała miejsca a brak specjalistycznej pomocy w tym okresie prowadzi do ponownego rozwoju fazy narastania napięcia.

Przemoc domowa jest wskazywana jako zjawisko o dużym stopniu szkodliwości zwłaszcza dla jej ofiar. Oprócz szkód fizycznych w postaci obrażeń ciała, powoduje również szkody psychiczne, które pojawiają się z czasem i wymagają długotrwałego i profesjonalnego leczenia.

III. Podstawa prawna

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.)
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 ze zm.)
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r., nr 209 poz. 1245)

5. Uchwała Nr XVI/88/2020 Rady Gminy Lipusz z dnia 22 stycznia 2020 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania (Dz. U. Woj. Pom. z 2020 r., poz. 899)

IV. Analiza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Lipusz

Trudno jest jednoznacznie określić wielkość zjawiska przemocy w rodzinie w naszej Gminie. Wszelkie dane pokazują jedynie część faktycznie występujących problemów. Punktem wyjścia do określenia celów kolejnego programu na lata 2021 – 2025 dla Gminy Lipusz jest analiza danych o rodzinach dotkniętych przemocą i objętych wsparciem odpowiednich instytucji. Poniżej prezentujemy wybrane dane liczbowe dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Lipusz na przestrzeni lat 2017 – 2020.

Osoby doświadczające przemocy objęte są w Gminie Lipusz wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół prowadzi obsługę Procedury Niebieskie Karty oraz interweniuje we wszelkich zgłoszeniach dotyczących problemu przemocy w rodzinach.

Działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Lipusz w ciągu ostatnich czterech lat przedstawiają poniższe dwie tabele.

ROK	2017	2017	2018	2018	2019	2019	2020	2020
Liczba prowadzonych Niebieskich Kart w danym roku	Tylko założone w danym roku	Kontynuacja z lat poprzednich oraz założone w roku	Tylko założone w danym roku	Kontynuacja z lat poprzednich oraz założone w roku	Tylko założone w danym roku	Kontynuacja z lat poprzednich oraz założone w roku	Tylko założone w danym roku	Kontynuacja z lat poprzednich oraz założone w roku
Liczba NK (ogółem), sporządzonych przez:	4	6	9	12	5	11	10	14
Policja	3	5	7	10	1	6	10	12
Oświata	0	0	0	0	0	0	0	0
Służba zdrowia	0	0	0	0	0	0	0	0
OPS	1	1	2	2	4	5	0	2
GKRPA	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba NK założonych w danej rodzinie po raz kolejny	0		0		1		1	

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba posiedzeń zespołów	5	5	4	4
Liczba utworzonych grup roboczych	3	5	3	5
Liczba posiedzeń grup roboczych	12	32	36	30
Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	6	14	13	13

Uzyskane dane pokazują, że zwiększa się liczba zakładanych Niebieskich Kart w rodzinach na terenie Gminy Lipusz. Wyraźnie widać tendencję, że uruchomienie procedury Niebieskiej Karty jest związane głównie z sytuacją interwencji Policji w rodzinie. Można wnioskować, że rodziny dotknięte zjawiskiem przemocy domowej proszą o pomoc i zgłaszają przemoc dopiero w sytuacji eskalacji tego problemu, kiedy czują zagrożenie zdrowia a może nawet życia. Ponadto odnotowujemy w pojedynczych rodzinach ponowne uruchomienie procedury Niebieska Karta.

W roku 2020 pomimo zwiększonej liczby założonych Niebieskich Kart, Grupy Robocze zbierały się rzadziej. Powodem były wytyczne związane z epidemią wirusa SARS CoV – 02, zalecające ograniczenie bezpośrednich kontaktów. Działania Grup Roboczych skupiły się na regularnych rozmowach telefonicznych, monitorujących sytuację danych rodzin.

Skalę i charakterystykę zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Lipusz w latach 2017 – 2020, na podstawie danych zebranych w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego przedstawiają poniższe tabele:

ROK	2017	2017	2018	2018	2019	2019	2020	2020
Wyszczególnienie	Tylko założone w danym roku	Kontynuacja z lat poprzednich oraz założone w roku	Tylko założone w danym roku	Kontynuacja z lat poprzednich oraz założone w roku	Tylko założone w danym roku	Kontynuacja z lat poprzednich oraz założone w roku	Tylko założone w danym roku	Kontynuacja z lat poprzednich oraz założone w roku
Liczba rodzin	4	6	9	15	6	13	9	13
Kobiety (ogółem w rodzinie)	5	7	8	12	5	10	12	16
Mężczyźni (ogółem w rodzinie)	5	7	8	13	5	10	13	18
Dzieci (ogółem w rodzinie)	1	2	17	18	13	21	12	21
Liczba osób w rodzinach (ogółem)	11	16	33	43	24	42	37	55

Liczba osób doświadczając a bezpośrednio przemocy	4	6	11	14	5	13	9	13
Kobiety	1	3	4	5	4	7	9	12
Mężczyźni	0	0	3	3	0	0	0	0
Dzieci do 18 r.ż.	0	0	3	3	1	4	0	1
Osoby starsze po 60 r.ż.	3	3	1	3	0	2	0	0
Liczba osób co do których istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie	6	8	9	14	6	12	9	14
Kobiety	0	0	3	3	1	1	0	1
Mężczyźni	3	5	6	9	5	11	8	13
Dzieci	0	0	0	0	0	0	0	0
Osoby starsze po 60 r.ż.	3	3	0	2	0	0	1	0

O rodzajach przemocy z jaką mamy do czynienia wśród rodzin, gdzie uruchomiona została procedura Niebieskiej Karty w danym roku informuje poniższa tabela:

Liczba osób dotkniętych przemocą (ogółem w rodzinie) / rodzaj przemocy:	2017	2018	2019	2020
Fizyczna	11	24	20	33
Psychiczna/emocjonalna	16	28	20	37
Seksualna	0	0	0	0
Ekonomiczna	5	0	0	0
Zaniedbanie (wobec dzieci)	0	5	3	0

Wyniki zawarte w powyższych tabelach świadczą o nasilającym się zjawisku przemocy w rodzinie. Na uwagę zasługuje fakt, że zdecydowana większość sprawców przemocy to mężczyźni. Ofiarami przemocy domowej stają się głównie kobiety. Osoby starsze są w zdecydowanej mniejszości, jeżeli chodzi o ofiary i sprawców przemocy. Dzieci do 18 r. ż. nie są odnotowywane jako sprawcy przemocy w rodzinie. Niestety stwierdzamy przypadki przemocy wobec dzieci. W Gminie Lipusz była to przemoc w formie zaniedbania. Nie obserwujemy w tym obszarze eskalacji zjawiska. Należy jednak dodać, iż nawet jeżeli dziecko nie doznaje przemocy w sposób bezpośredni, to samo zjawisko przemocy w rodzinie,

jeżeli ma miejsce, wpływa na rozwój dziecka w sposób negatywny. Tymczasem w rodzinach na terenie Gminy Lipusz, gdzie została uruchomiona procedura Niebieskiej Karty, w większości są dzieci do 18 r. ż.

Najczęściej odnotowywaną w sporządzanych Niebieskich Kartach formą przemocy jest przemoc psychiczna (wyzywanie, poniżanie, krytykowanie, upokarzanie, wyśmiewanie, ciągle niepokojenie) oraz fizyczna (popychanie, szarpanie, uderzanie). Odnotowujemy także w większości przypadków procedury Niebieskiej Karty przemoc w formie niszczenia mienia. Niejednokrotnie te formy przemocy występują łącznie. Pozostałe formy tj. przemoc ekonomiczna czy seksualna są odnotowywane rzadko lub nie występują w ogóle.

Osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie są przez członków Grup Roboczych motywowane do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym. Udział osób podejrzanych o stosowanie przemocy w wymienionych warsztatach przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba osób, które przystąpiły do programu	0	3	3	6
Liczba osób, które ukończyły program	0	0	3	4

Program korekcyjno – edukacyjny jest organizowany jeden raz w roku przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie. Osoby podejrzane o stosowanie przemocy w rodzinie zdobywają wiedzę i umiejętności poprzez zajęcia w formie warsztatów. Głównym celem tych zajęć jest zdobycie umiejętności w konstruktywnym radzeniu sobie z emocjami oraz trudnymi sytuacjami a także wzrost umiejętności interpersonalnych, czy rozwiązywania konfliktów. Tabela pokazuje, że wzrasta liczba osób podejmujących i kończących program korekcyjno – edukacyjny dla osób podejrzanych o stosowanie przemocy.

Rodziny dotknięte przemocą na terenie Gminy Lipusz mogły liczyć na pomoc i wsparcie w postaci różnego rodzaju poradnictwa. W ostatnich czterech latach osobom dotkniętym przemocą oraz podejrzanych o stosowanie przemocy zostało udzielone wsparcie w postaci porad psychologicznych, prawnych, socjalnych, zawodowych oraz rodzinnych. Przedstawia to poniższa tabela.

Liczba osób objęta pomocą w formie poradnictwa i wsparcia: *	2017	2018	2019	2020
Medycznego	0	0	0	0
Psychologicznego	0	1	2	10
Prawnego	0	0	1	3
Socjalnego	3	6	8	9
Zawodowego i rodzinnego	0	3	3	4

*dotyczy rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty, założonych w danym roku oraz kontynuowanych z lat poprzednich.

Dane liczbowe pokazują wyraźny wzrost liczby osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa. Nie wliczane są tutaj osoby, które ukończyły program korekcyjno – edukacyjny. Wsparcie socjalne to w głównej mierze przyznanie pomocy w formie pieniężnej na podstawie wywiadu oraz doradztwo w zakresie załatwiania spraw urzędowych, związanych z ubezpieczeniem czy orzecznictwem. Poradnictwo psychologiczne obejmuje terapie u psychologów, które dla ofiar przemocy odbywają się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie. Osoby podejrzane o stosowanie przemocy są kierowane głównie do Centrum Zdrowia Psychicznego działającego przy Szpitalu Specjalistycznym w Kościerzynie. Z poradnictwa prawnego ofiary przemocy mogą korzystać bezpłatnie m.in. w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie. Poradnictwo rodzinne i zawodowe to w głównej mierze wsparcie udzielane w formie współpracy rodziny z asystentem rodziny i pracownikiem socjalnym.

W wielu rodzinach, gdzie prowadzona jest procedura Niebieskiej Karty, odnotowywany jest problem nadużywania alkoholu. W takim przypadku dana osoba jest kierowana wnioskiem do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Lipusz. Dalej natomiast na badanie przez biegłych psychologa i psychiatrę. Wydana przez nich opinia sądowa psychologiczno – psychiatryczna określa czy dana osoba jest uzależniona od alkoholu. Ponadto biegli w opinii zalecają terapię w konkretnej formie, tj. stacjonarnej lub ambulatoryjnej. Liczbę osób podejrzanych o stosowanie przemocy i nadużywających alkoholu, które zostały skierowane na opinię biegłych przedstawia poniższa tabela:

ROK	2017	2017	2018	2018	2019	2019	2020	2020
Wyszczególnienie	Tylko założone w danym roku	Kontynuacja z lat poprzednich oraz założone w roku	Tylko założone w danym roku	Kontynuacja z lat poprzednich oraz założone w roku	Tylko założone w danym roku	Kontynuacja z lat poprzednich oraz założone w roku	Tylko założone w danym roku	Kontynuacja z lat poprzednich oraz założone w roku
Liczba sporządzonych NK (ogółem)	4	6	9	12	5	11	10	14
Liczba osób podejrzanych o nadużywanie alkoholu i skierowanych na opinie biegłych	0		3*		5		4#	

* Plus jedna osoba, która już wcześniej otrzymała opinię biegłych stwierdzającą uzależnienie od alkoholu.

Plus cztery osoby, które w momencie zakładania Niebieskiej Karty posiadały już opinię osoby uzależnionej od alkoholu.

Według danych zawartych w powyższej tabeli, w roku 2017 żadna z osób objętych procedurą Niebieskiej Karty nie została skierowana na badanie celem sporządzenia opinii sądowej psychologiczno – psychiatrycznej.

W roku 2018 wszystkie osoby, które zgłosiły się na badanie psychologiczno – psychiatryczne otrzymały opinię potwierdzającą uzależnienie od alkoholu i ukończyły zalecane terapie.

W roku 2019 jedna ze skierowanych osób została zdiagnozowana jako nie uzależniona od alkoholu. Kolejna zaś otrzymała opinię osoby pijącej w sposób szkodliwy z zaleceniem odbycia terapii. Część z wykazanych osób odbyła terapię.

Rok 2020 wyraźnie wskazuje na zwiększenie liczby osób podejrzanych o stosowanie przemocy i jednocześnie mających problem z nadużywaniem alkoholu. Warto nadmienić, że z czterech osób skierowanych, trzy otrzymały opinię uzależnionych od alkoholu i realizują terapię. Jedna mimo motywowania nie zgłosiła się na badanie i nie podjęła terapii. Ponadto dwie z uwzględnionych osób, które już miały opinię biegłych, zostały postanowieniem sądu skierowane na przymusowe leczenie odwykowe. Dodatkowo dwie inne z tej grupy zgłosiły się na terapię dobrowolnie. Jedna z nich zrezygnowała z terapii w trakcie jej odbywania.

Zgodnie z ustawą zakończenie procedury Niebieska Karta możliwe jest w dwóch przypadkach. W pierwszym, kiedy spełnione są następujące warunki: ustanie przemocy, uzasadnione przypuszczenie zaprzestania dalszego stosowania przemocy oraz realizacja indywidualnego planu pomocy oraz w drugim przypadku, kiedy Zespół stwierdza brak zasadności podejmowanych działań.

Poniższa tabela prezentuje to zagadnienie na przestrzeni lat 2017 – 2020:

Wyszczególnienie	2017	2018	2019	2020
Liczba zakończonych procedur ogółem	3	6	5	2
Z powodu ustania przemocy	3	4	4	1
Z uwagi na brak zasadności	0	2	1	1

V. System wsparcia rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej w Gminie Lipusz

Gmina Lipusz od lat prowadzi działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Są one skierowane do osób doznających przemocy w rodzinie (pomocowe), jak i osób stosujących przemoc (interwencyjne). Ponadto nacisk kładzie się na profilaktykę – poszerzanie świadomości społecznej o zjawisku przemocy w rodzinie. Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Gmina Lipusz podejmuje działania na rzecz rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy w szczególności w ramach funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego. Zespół powołany jest przez Wójta Gminy Lipusz. Rada Gminy Lipusz na podstawie Uchwały Nr XVI/88/2020 z dnia 22 stycznia 2020 roku określiła tryb i sposób powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania (Dz. U. Woj. Pom. z 2020 r., poz. 899). Zespół Interdyscyplinarny tworzą przedstawiciele instytucji określonych w art. 9a ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie tj. jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych a także kuratorzy sądowi,

przedstawiciele instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przedstawiciele Prokuratury, Okręgowej Służby Więziennej, Żandarmerii Wojskowej. Zespół Interdyscyplinarny może powoływać Grupy Robocze do pracy w indywidualnych przypadkach przemocy w rodzinie.

W Gminie Lipusz w każdej sytuacji, kiedy zostaje wszczęta procedura Niebieskie Karty, pracę z rodziną prowadzą członkowie grupy roboczej. Są to pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pedagog, a także kuratorzy, przedstawiciele ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, czyli tych instytucji i organizacji, które mogą pomóc członkom rodziny w zatrzymaniu przemocy oraz udzieleniu właściwej pomocy. Członkowie Grupy Roboczej spotykają się na regularnych posiedzeniach, na które zapraszane są osoby wskazane w procedurze Niebieskiej Karty jako te, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie oraz te, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie. Spotkania z każdą z tych osób odbywają się w innych terminach. Poza posiedzeniami Grupy Roboczej ich członkowie współpracują z rodzinami, w których realizowana jest procedura Niebieskie Karty. Pracownicy socjalni oraz funkcjonariusze Policji składają wizyty w miejscu zamieszkania, monitorują sytuację rodziny w zakresie bezpieczeństwa i realizacji planu pomocy rodzinie. Praca Grupy Roboczej trwa do czasu ustania przemocy w rodzinie lub stwierdzenia braku zasadności realizacji procedury w danej sytuacji.

Zadania służb w zakresie przeciwdziałania przemocy i wsparcia rodzin dotkniętych przemocą:

Gmina

Do zadań gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar.
2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.
3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
4. Tworzenie Zespołów Interdyscyplinarnych.

Pomoc społeczna

Celem działania pomocy społecznej (zgodnie z ustawą o pomocy społecznej) jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie.

W ramach swoich kompetencji i zadań pracownicy socjalni:

1. Diagnozują sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie na podstawie wywiadu środowiskowego.
2. Udzielają pomocy finansowej lub rzeczowej, pomagają w załatwianiu spraw urzędowych.
3. Udzielają kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
4. Organizują niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
5. Prowadzą rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informują te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
6. Wszczynają procedurę Niebieskiej Karty.

Służba zdrowia

Głównym zadaniem tej jednostki jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często towarzyszą temu poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy, obejmować następujące zadania:

1. Umiejętność przeprowadzenia spokojnej rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania.

2. Poinformowanie osoby, co do których istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy.
3. Wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała, powstałych wskutek użycia siły fizycznej.
4. Poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji.
5. Powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała).
6. Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego lub Grup Roboczych współpracujących z Zespołem Interdyscyplinarnym.
7. Wszczywa procedurę Niebieskiej Karty.

Policja

Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza policji zgodnie z obowiązującym prawem to:

1. Udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielenia pierwszej pomocy.
2. Organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
3. Podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania.
4. Przeprowadza z osobą (wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie) rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny. Następnie wzywa osobę, wobec której istnieje

podejrzanie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego.

5. Przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa.
6. Podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie. W szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą.
7. Wszczyňa procedurę Niebieskiej Karty.
8. Funkcjonariusz policji uczestniczy w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z Zespołem Interdyscyplinarnym.

Oświata

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny mają możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka.

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia jest ofiarą przemocy lub przestępstwa powinni podjąć następujące kroki:

1. Przeprowadzają rozmowę z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności.
2. Diagnozują sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
3. Udzielają kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających

na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

4. Organizują niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
5. Udzielają kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom, świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
6. Przedstawiciel oświaty uczestniczy w spotkaniach Zespołu Interdyscyplinarnego lub Grup Roboczych współpracujących z Zespołem Interdyscyplinarnym.
7. Wszczynają procedurę Niebieskiej Karty.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W sytuacji, gdy aktom przemocy towarzyszy nadużywanie alkoholu GKRPA podejmuje następujące działania:

1. Diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
2. Prowadzi rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
3. Wszczyna procedurę Niebieskiej Karty.
4. Przedstawiciele GKRPA są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego lub Grup Roboczych współpracujących z Zespołem Interdyscyplinarnym.

Zespół Interdyscyplinarny i Grupy Robocze

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

1. Diagnozowanie i analizowanie problemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku.
3. Inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie.
4. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.
5. Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Do zadań Grupy Roboczej należy w szczególności:

1. Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie.
2. Monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy.
3. Dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie, pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, lekarzem, ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia Sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.

W przypadku wystąpienia w rodzinie znamion przemocy domowej, po wypełnieniu formularza Niebieska Karta – A przez przedstawicieli jednego z powyższych podmiotów, Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego powołuje w sprawie danej rodziny Grupę Roboczą, w której skład wchodzi również kuratorzy sądowi, oraz przedstawiciele innych podmiotów będący specjalistami w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup Roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

VI. Adresaci Programu

1. Rodziny i osoby dotknięte bezpośrednio zjawiskiem przemocy.
2. Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy.
3. Osoby stosujące przemoc w rodzinie.
4. Przedstawiciele instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi, bądź dotkniętymi przemocą.

VII. Cele, działania i wskaźniki Programu

Cel główny

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz skuteczna pomoc dla rodzin dotkniętych zjawiskiem przemocy.

Cele szczegółowe:

1. **Prowadzenie skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

DZIAŁANIA:

- diagnozowanie oraz analizowanie problemu przemocy m.in. poprzez bieżące dokumentowanie spraw prowadzonych w ramach procedury Niebieskiej Karty;
- upowszechnianie informacji o placówkach pomocowych i programach profilaktycznych realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- zamieszczanie na stronie BIP Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipuszu aktualnych informacji o ofercie pomocowej dla osób dotkniętych przemocą oraz stosujących przemoc;
- współpraca ze szkołami w zakresie prowadzenia wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie agresji i przemocy, m.in. w ramach szkolnego programu profilaktyki;
- współpraca ze szkołami oraz instytucjami pomocowymi m.in. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Punkt Interwencji Kryzysowej w Kościerzynie w zakresie zwiększenia świadomości rodziców na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- zorganizowanie warsztatów dla rodziców, mających na celu promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy;

- bieżąca współpraca w zakresie profilaktyki przemocy w rodzinie ze służbami i instytucjami zaangażowanymi w te działania.

2. Skuteczne wsparcie osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

DZIAŁANIA:

- zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy, które nie mogą takiego wsparcia uzyskać od najbliższych;
- udzielenie wsparcia psychologicznego;
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach;
- poinformowanie o możliwościach uzyskania specjalistycznej pomocy psychologicznej, psychiatrycznej, medycznej, prawnej;
- kierowanie na konsultacje, terapie indywidualne dla osób doświadczających przemocy w rodzinie;
- motywowanie ofiar przemocy w rodzinie, gdzie zdiagnozowano uzależnienie, do udziału w terapiach oraz grupach wsparcia dla osób współuzależnionych;
- współpraca ze szkołami w zakresie diagnozy sytuacji i wsparcia dzieci z rodzin doświadczających przemocy;
- objęcie profesjonalnym wsparciem psychologicznym dzieci dotkniętych bezpośrednio lub pośrednio zjawiskiem przemocy;
- udzielanie informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy;
- prowadzenie pracy socjalnej (m.in. pomoc w sprawach urzędowych, zdrowotnych, związanych z pracą zawodową);
- przeprowadzanie wywiadów środowiskowych umożliwiających diagnozę sytuacji rodziny lub osoby;
- udzielanie świadczeń pieniężnych lub rzeczowych zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz kryteriami;
- objęcie rodziny dotkniętej przemocą wsparciem asystenta rodziny (współpraca mysi się odbywać za zgodą rodziny, za wyjątkiem postanowienia Sądu);
- prowadzenie systematycznego monitoringu sytuacji rodziny.

3. Podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

DZIAŁANIA:

- podejmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia zaistnienia przemocy w rodzinie;
- informowanie osób stosujących przemoc o konsekwencjach prawnych wynikających z takiego zachowania;
- izolowanie od osób poszkodowanych na podstawie odrębnych przepisów (Policja, Prokuratura, Sąd);
- kierowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- udzielanie informacji o możliwościach uzyskania specjalistycznej pomocy psychologicznej, prawnej;
- motywowanie do udziału w terapiach dla osób uzależnionych, grupach wsparcia;
- udzielanie informacji o instytucjach realizujących terapie dla osób uzależnionych w formie ambulatoryjnej i stacjonarnej;
- prowadzenie rozmów motywujących do zmiany niewłaściwych zachowań;
- praca socjalna;
- występowanie z zawiadomieniem do Prokuratury lub Policji o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w związku z przemocą w rodzinie;
- wnioskowanie do Sądu o wgląd w sytuację rodziny;
- monitoring podjętych działań naprawczych i sytuacji osób stosujących przemoc w rodzinie.

4. Skoordynowana współpraca wszystkich członków Zespołu Interdyscyplinarnego i innych służb pomocowych w zakresie udzielania wsparcia rodzinom dotkniętym przemocą.

DZIAŁANIA:

- regularny udział wszystkich przedstawicieli instytucji pomocowych w posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego;
- tworzenie odpowiednich do sytuacji rodziny Grup Roboczych zajmujących się pracą z rodziną dotkniętą przemocą (uwzględniamy czy w rodzinie są dzieci, czy są uzależnienia, ciężkie choroby);

- aktywny udział wszystkich członków Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych w pracach nad wsparciem rodzin dotkniętych przemocą. Bierzymy pod uwagę wiedzę i umiejętności oraz funkcje i zadania pełnione przez przedstawiciela Zespołu Interdyscyplinarnego pracującego w danej instytucji;
- podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności członków Zespołu Interdyscyplinarnego poprzez udział w odpowiednich szkoleniach i warsztatach;
- systematyczny przepływ informacji między poszczególnymi służbami i instytucjami;
- interdyscyplinarny monitoring sytuacji rodzin dotkniętych przemocą (Ośrodek Pomocy Społecznej, Policja, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Szkoła, Kurator, Służba Zdrowia).

WSKAZNIKI:

- liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty w związku z podejrzeniem przemy;
- liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty;
- liczba osób dorosłych dotkniętych przemocą (wiek, płeć);
- liczba dzieci doznających przemy bezpośrednio i pośrednio, w tym także zaniedbania;
- liczba osób stosujących przemoc (płeć, wiek);
- liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, medyczne, prawne, socjalne);
- liczba osób stosujących przemoc, które ukończyły program korekcyjno – edukacyjny.

VIII. Przewidywane efekty

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- zmiana postaw społecznych mieszkańców Gminy Lipusz wobec zjawiska przemy;
- nabycie przez osoby dorosłe (m.in. małżonków, rodziców) wiedzy i umiejętności w zakresie właściwych postaw rodzicielskich oraz rozwiązywania wewnątrzrodzinnych konfliktów bez agresji i przemy;
- wzrost poczucia bezpieczeństwa osób doznających przemy;

- zmniejszenie poczucia bezradności osób w rodzinach dotkniętych przemocą;
- zwiększenie liczby osób stosujących przemoc, które ukończyły program korekcyjno – edukacyjny;
- zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy i poradnictwa zarówno dla osób doznających przemocy jak i dla osób stosujących przemoc w rodzinie;
- wzrost liczby osób w rodzinach dotkniętych przemocą, które skorzystały ze specjalistycznych terapii, konsultacji czy grup wsparcia;
- zmniejszenie liczby przypadków przemocy w rodzinie.

IX. Źródła finansowania Programu

Finansowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Lipusz na lata 2021 – 2025 odbywać się będzie w ramach środków z:

- budżetu państwa;
- budżetu gminy;
- środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

X. Realizatorzy Programu

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Lipusz na lata 2021 – 2025 będzie miał charakter interdyscyplinary. Realizowany będzie przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz profilaktyki i eliminowania przemocy w rodzinie.

Przy realizacji Programu współpracować będą następujące podmioty:

- Zespół Interdyscyplinary ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Lipusz
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipuszu;
- Urząd Gminy w Lipuszu;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Lipusz;
- Zespół Szkół w Lipuszu;
- Szkoła Podstawowa w Tuskowach;
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Ośrodek Zdrowia w Lipuszu;
- Posterunek Policji w Dziemianach;

We współpracy z instytucjami o charakterze powiatowym:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kościerzynie;
- Punkt Interwencji Kryzysowej w Kościerzynie;
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Kościerzynie;
- Poradnia Leczenia Uzależnień w Kościerzynie;

Ponadto: psychologzy, psychiatrzy, terapeuci, kuratorzy, pedagodzy, asystent rodziny.

XI. Ewaluacja i monitorowanie Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Lipusz na lata 2021 – 2025 jest dokumentem otwartym i długofalowym. Ewaluacja i monitoring Programu zależne będą od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemem przemocy w rodzinie. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Z kolei monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji, planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych. Sporządzane będą sprawozdania rzeczowo – finansowe z zakresu przemocy w rodzinie oraz przekazywane Wojewodzie w wersji elektronicznej.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Lipuszu corocznie będzie przedkładał Radzie Gminy sprawozdanie merytoryczne i finansowe łącznie ze sprawozdaniem z działalności Ośrodka Pomocy Społecznej (Załącznik do sprawozdania z wykonania budżetu Gminy Lipusz).

XII. Podsumowanie

Opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Lipusz na lata 2021-2025 w Gminie Lipusz ma pozwolić na stworzenie optymalnych warunków do skutecznego przeciwdziałania przemocy oraz wspierania rodzin dotkniętych tym zjawiskiem.

Skuteczność planowanych działań będzie możliwa przy współpracy i zaangażowaniu wszystkich sił istniejących w środowisku lokalnym i dalszym, które mają działać na rzecz wspierania osób w rodzinach dotkniętych zjawiskiem przemocy.

Uzasadnienie

do uchwały Nr XXVII/171/2021 Rady Gminy Lipusz z dnia 24.02.2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Lipusz na lata 2021–2025

Obowiązek opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Lipusz na lata 2021–2025 wynika z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 218 ze zm.).

Zgodnie z ustawą *„do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:*

1) *opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.*

W związku z powyższym konieczne jest podjęcie przez Radę Gminy Lipusz uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Lipusz na lata 2021–2025.

Przewodnicząca Rady Gminy

Bogumiła Mokwińska